

12. ШКІДЛИВІ І НЕБЕЗПЕЧНІ ЧИННИКИ, ЩО ДІЮТЬ НА ПРАЦІВНИКА СУЧАСНОГО ОФІСУ

І.В. Груба

Київський фінансово-економічний коледж НУДПСУ

Т.М. Чорна

Національний університет ДПС України

Ю.В. Якимчук

Національний університет харчових технологій

Сучасна професійна діяльність фахівців невиробничої сфери характеризується збільшенням обсягів інформації, високою швидкістю її опрацювання і значною кількістю рішень, що приймаються з використанням різноманітних технічних засобів. Наразі в офісних приміщеннях дедалі ширше персональні комп'ютери (ПК), факси, ксерокопіювальні апарати, системи електронних платежів, системи комплексної автоматизації внутрішньофірмової діяльності тощо [1].

Взаємодія людини зі складними технічними системами збільшує відповідальність працівників за функціонування технічних засобів, значно підвищує ризик, пов'язаний із незнанням правил безпеки праці. Тому вкрай важливо, щоб працівник офісу під час своєї повсякденної виробничої діяльності належно дбав про збереження власного здоров'я та здоров'я співробітників.

Аналіз літературних джерел дозволяє виділити основні потенційні шкідливі та небезпечні чинники що супроводжують професійну діяльність офісного персоналу: параметри виробничого мікроклімату, освітлення, електромагнітні випромінювання різних частотних діапазонів, виробничий шум та вібрація, іонізація повітря, статична електрика, перенапруження зорового аналізатора; статичні, фізичні навантаження та недостатня рухова активність; нервово-емоційне та розумове напруження [2].

Оптимальні значення параметрів мікроклімату, зокрема температури, відносної вологості й рухливості повітря (ГОСТ 12.1.005-88, СН 4088-86) у виробничих приміщеннях та на робочих місцях операторів персональних комп'ютерів мають відповідати вимогам Державних санітарних правил і норм (ДСанПіН 3.3.2-007-98). Крім того, для приміщень, в яких здійснюється робота з комп'ютером обов'язковою є наявність систем опалення, кондиціонування повітря або припливно-витяжної вентиляції.

Згідно з Реєстром державних нормативних актів з охорони праці (ДНАОП 0.00-1.31-99), освітлення у приміщеннях з персональними комп'ютерами має бути суміщним (недостатнє за нормами природне освітлення повинно доповнюватися штучним) та рівномірним. Рівень освітлення при роботі за комп'ютером повинен становити не менш як 300 – 500 лк.

Слід відмітити, що приміщення офісів характеризуються наявністю різноманітних видів випромінювань, зокрема іонізуючого (рентгенівського); випромінювання оптичного діапазону, ультрафіолетового, світлового, інфрачервоного та електромагнітного випромінювання.

Основними джерелами шуму на робочому місці з ПК є всі рухомі складові, насамперед друкувальні пристрої, сканери, дисководи, а також вентилятори, робота яких супроводжується акустичним випромінюванням різних частот, включаючи

ультразвук. Допустима рівномірна інтенсивність шуму на робочих місцях з ПК повинна відповідати вимогам ДСанПіН 3.3.2.-007-98: рівень вібрацій — Державним санітарним нормам виробничої загальної та локальної вібрації (ДСНЗ.3.6.039-99).

В приміщеннях, де працюють з комп'ютерами, концентрація легких негативних іонів зменшується, що призводить до підвищення кількості озону (внаслідок використання лазерних принтерів, ксероксів) і може бути шкідливою для користувачів. Гранично допустимі рівні іонізації повітря приміщень при роботі з ПЕОМ повинні відповідати ДНАОП 003-3.06.80 «Санітарно-гігієнічні норми допустимих рівнів іонізації повітря виробничих та громадських приміщень».

Накопичення електричного заряду на поверхні обладнання ПК (статична електрика) може сягати кількох тисяч вольтів. Дотик до такого обладнання може призвести до електричного «удару». Напруженість електростатичного поля на робочих місцях не повинна перевищувати 20 кВ/м, відповідно до ГОСТ 12.1.045-84 «ССБТ. Електростатичні поля. Допустимі рівні на робочих місцях і вимоги щодо проведення контролю».

Окрім перерахованих факторів фізичної природи, суттєвий вплив на здоров'я і працездатність офісного персоналу мають такі чинники як перенапруження зорового аналізатора: статичні, фізичні навантаження та недостатня рухова активність; нервово-емоційне та розумове напруження.

Таким чином, можна констатувати, що в сучасному офісі на працівника діє велика кількість шкідливих виробничих факторів, ступінь впливу яких не завжди можливо оцінити без проведення атестації робочих місць. Відповідно, це не дає змоги пов'язати погіршення стану здоров'я людини під час виконання трудових обов'язків з впливом відповідних шкідливих факторів: позбавляє працівника соціальних гарантій та конституційних прав на безпеку та охорону праці; призводить до великих економічних збитків на підприємстві та державі в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ардамов О.Ю. Особливості визначення стану умов праці в сучасному офісі: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://op.ice.kpi.ua/1/%D1%80.6-9.pdf>
2. Гогіташвілі Г., Цанко В., Манін В. Потенційний ризик чинників виробничого середовища у професійній діяльності працівників банківських установ / Вісник НБУ. — №1. — 2010. — С. 26-32: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vnbu/2010_1/2010_01_8.pdf

Науковий керівник: В.А. Заєць